

Fidelitat al que som

EL PAPA DEFENSOR DE LES CULTURES

El Sant Pare és notícia: Degut a la riquesa de la seva persona i del missatge evangèlic, i degut, també, a l'ambigüetat de les informacions que d'una banda i de l'altra voldrien segrestar la seva persona i el mateix Evangeli en la migradesa dels esquemes mentals preconcebuts: se'n senten de tots colors! L'única lectura que es pot fer dels seus gestos i de les seves paraules és aquella que passa per l'òptica de l'Evangeli de Jesucrist; el demés són trons!

Però no era una valoració del Sant Pare que ara volia fer, sinó arrancar del seu testimoni per parlar del que portem entre mans; que deu ser tant, com dir: inspirar-nos en actituds cristianes per continuar servint els homes concrets d'aquí el nostre poble.

Un dels aspectes que va cridar més l'atenció del discurs del sant pare a la seu de la UNESCO, va ser la insistència amb què va parlar de la cultura com a element integrador dels pobles i garantia de la seva identitat i subsistència.

«Jo mateix —va dir— procedeix d'una nació que ha sobreviscut i ha conservat la seva identitat, a desgrat de les divisions i ocupacions estrangeres; que ha conservat la sobirania nacional recolzant-se en la seva cultura, la qual ha resultat ser més poderosa que totes les altres forces».

Aquesta importància de la cultura, segons el Sant Pare, és el que justifica l'interès de la santa seu per les tasques de la UNESCO, organisme dedicat al foment de totes les expressions culturals. En les paraules de Joan Pau II, hi ha una clara defensa de les cultures minoritàries, que, si bé en l'òptica directa del papa polonès s'aplica sobretot a les nacions de l'est d'Europa, hom la pot estendre a totes les altres nacions, com la catalana, que han subsistit gràcies al manteniment aferrissat de la seva identitat cultural.

I NOSALTRES, QUÈ?

A nosaltres, però, ens és fàcil parlar de la defensa de la cultura en termes genèrics, que només reivindiquen que ens respectin a nosaltres o que respectin els altres, però sovint no ens hem aturat a pensar que aquesta resposta per qualsevol cultura el primer que ens exigeix és ésser respectuosos envers aquesta cultura que tenim tan a prop i que és la nostra. Fa anys, quan encara no es parlava de catalanitat, en sortir d'una celebració litúrgica em vaig acostar a un grup de catalans i em vaig excusar perquè els havia parlat estones en castellà i no em van dir: «mossèn, els castellans també tenen dret a celebrar en la seva llengua»; ni em van dir: «tant se val! la llengua no ens separa que tots som germans!» sinó que em van dir «ai, no s'amoïni, a la botiga quan vénen ben bé que els parlem en castellà!» A mi se'm va trencar el cor perquè vaig interpretar «tot el que no són pessetes són punyetes!», no hi havia res més a salvar que el calaix, i ¿no és el que han fet i fan molts catalans que per un plat de lleties han estat i són capaços de vendre's l'ànima?

D'un exemple a l'altre hem anat molt enllà per acabar dient que: estimar la cultura, qualsevol cultura per minoritària que sigui, i en aquest cas estimar la cultura catalana, vol dir: sacrificar-li temps i esforços per aprendre bé la llengua, i diners i lleure per comprar llibres i llegir-los; vol dir: preocupacions i neguits per aconseguir l'educació nostrada que els fills es mereixen, renunciar a altres esplais sofisticats per honor a les festes i tradicions nostres; vol dir: desvetllaments i inquietuds per procurar-nos unes vacances que surtin de l'anonimat de les degradades rutes turístiques; vol dir: sensibili-

tat per anar rastrejant en la nostra història la manera de ser i d'expressar-se dels nostres avant-passats..., i tant, i tant, demana respectar les cultures perquè els homes puguin continuar essent homes i no quedin absorbits per unes organitzacions econòmiques multi-estats que facin dels pobles carn trinxada per fabricar productors despersonalitzats que esdevinguin un tub digestiu que mengi i que evacui i que es doblegui al servei i als interessos del gran capital.

EL NOSTRE POBLE - LA NOSTRA CULTURA

En aquest sentit, em sembla que tots els qui durant tant de temps ens hem reunit per decidir com havia de ser la rectoria de Santa Eulàlia ens hem de felicitar, perquè jo sóc dels qui van començar dient que calia arrasar l'antiga rectoria i en canvi després de converses, sovint feixugues, i d'escoltar, escoltar molt, les opinions de tècnics i lletrats i també les dels senzills i rústecs, hem arribat a la conclusió que calia restaurar. Una restauració que jo voldria que complagués a tothom però que ja veig que no podrà ser; ja que, al respecte de tot el que hi havia construït, s'hi afegeix la necessitat de fer una casa habitacle, que, alhora, ens serveixi per les activitats pròpies de la comunitat cristiana, i, donades les circumstàncies actuals i —tal com es va aprovar al darrer consell parroquial— que serveixi, també, per anar aplegant tots aquells objectes que ens parlen del passat de la nostra comunitat; d'un passat que ara pot semblar-nos molt recent, però que abans de no gaire —donada la rapidesa de la transformació de la nostra societat—, serà, si no remot, almenys inintelligible per les noves generacions, si no els preservem de l'oblit tots aquells atuells, i eines... i en general testimonis de les èpoques que ens han precedit.

UN MUSEU DEL POBLE

Diguem-ho ben clarament: el projecte és que, mentre el municipi no disposi d'unes millors instal·lacions, la rectoria faci una suplència més, entre les tantes que l'església ha fet per preservar la cultura i que doni acolliment a un museu ni pobre ni ric, ni genèric ni especialitzat, senzillament UN MUSEU DEL POBLE DE SANTA EULÀLIA DE RONÇANA.

—Què hi posarem?. Hi posarem tot el que entre tots recollirem, és a dir: tot allò que ens parli de la humil història del petit poblet de Santa Eulàlia, LA HISTÒRIA DEL NOSTRE POBLE.

De moment podrem mostrar unes sales que conservaran l'estil i l'aire de la construcció d'altres èpoques, on podrem ensenyar-hi unes grutes del segle XVI-XVII que ens parlen d'èpoques d'intranquil·litat i inseguretat; unes sitges de l'Alta Edat Mitjana, de quan el gra era guardat en temps de fam o de guerra a la Sagrera —aquell espai a l'entorn de l'Església que ningú no gosava profanar amb els saqueigs que estaven a l'ordre del dia—; i podrem exposar-hi una pistola de pedra foguera de l'obrador de Ripoll (?) trobada a les golfes de la rectoria o unes monedes de l'any 1614 amb la inscripció «Barcino Civis» trobades dins d'una sitja amb la terra i els trossos de ceràmica heterogènia...; tot això sense fer esment dels objectes de culte que hem rebut dels nostres avant-passats i que més que no catalogables entre peces de tresor hem de valorar com a signes d'identificació d'una comunitat cristiana de la qual nosaltres, els cristians actuals de Santa Eulàlia de Ronçana, hem après de conèixer i d'estimar Jesucrist.